

[Statsministeren]

Men har vælgerne så haft ordentlig mulighed for at sætte sig ind i stoffet? Da vi fastsatte tidspunktet for folkeafstemningen, lagde vi vægt på, at der skulle være rimelig tid til at forberede den nødvendige oplysningsvirksomhed. Alligevel kunne man godt nære bekymring for, om det lod sig gøre at løfte denne store opgave, for det er naturligvis kompliceret stof, men når man følger debatten – og den sidste ende har vi altså endnu til gode – synes jeg, man må sige, at den foregår livligt, engageret og også ganske grundigt, som det bør være i et folkestyre.

Mødevirksomheden er intens – det mærker de fleste af os daglig på vor krop – pressens dækning er tæt, og når det drejer sig om kategorien bøger, publikationer og pjecer, oplever vi jo en sand grøde.

Fællesakten fra 1986 eller EF-pakken, som vi kaldte den herhjemme, var dengang vores fælles forsøg på at hindre, at Europa skulle sakke agterud teknologisk. Derfor søgte vi at skabe bedre hjemmemarkedsforhold for den europæiske industri, altså det indre marked.

Nu har vi gennemført i hvert fald hovedparten af alle disse mange forslag, men udviklingen går stadig hastigt teknologisk og på andre måder, og det gør også de vældige omstruktureringer af vores samfund – man kan sige, at virkningerne på godt og ondt udspiller sig daglig for øjnene af os – eller vi kan tage den dramatiske politiske udvikling i Europa, som vi har oplevet de sidste år.

Vi nåede knap at glæde os over kommunismens sammenbrud, før problemerne meldte sig med stor styrke. Billedet af en ufattelig nedslidning, ikke blot af miljøet, var noget af det første, der mødte os, og det stod hurtigt klart, at overgangen til moderne markedsøkonomi var en vanskelig og kostbar proces – også kostbar for os. Hertil kom alle de politiske, etniske og nationale konflikter, som jo havde været skjult af gamle tvangsstyrer.

Alt det mener jeg betyder, at vi tilsammen står med billedet af et Europa, som bestemte giver håb for fremtiden, men hvor det alligevel er usikkerheden, økonomisk og politisk, som vi må regne med bliver et fremherskende træk i de næste måske mange år.

Presset fra alt dette er vores vilkår, og jeg mener, at Unionstraktaten er forsøget på at opstille svaret på alle disse krævende udfordringer.

Men så må man selvfølgelig spørge: Er forhandlingsresultatet fra Maastrichtfællesskabet det rigtige svar? Jeg mener bestemt ja. Der er vel ingen af os, der synes – naturligvis – at det er det definitivt bedst tænkelige svar på hvert eneste område. Teksten afspejler et kompromis. Alle landene har måttet give efter på visse punkter, for ellers kunne vi ikke nå et resultat. Men jeg synes, vi fra dansk side har grund til at være ganske godt tilfredse, for Traktaten afspejler, som det også er fremhævet fra mange sider under debatten i dag, danske synspunkter på helt afgørende felter, og det tror jeg især er lykkedes, fordi vi på et tidligt tidspunkt lagde vore synspunkter frem på en sammenhængende måde i det såkaldte danske memorandum.

Når det lykkedes at skabe dette vanskelige og historiske kompromis trods landenes forskellige holdninger på en del felter, var det, fordi alle landene på et eller andet tidspunkt i processen måtte stille sig selv det helt grundlæggende spørgsmål: Skal vi møde de udfordringer, vi nu står over for, samlet eller hver for sig? Det er dybest set det, som den nye traktat handler om, det er det, vi skal tage stilling til i dag, og det er det, vælgerne skal svare ja eller nej til om tre uger.

Jeg synes godt, man kan foretage en lakmusprøve. Vil befolkningerne i Central- og Østeuropa og vi andre mon være bedst tjent med, at landene økonomisk og politisk handlede enkeltvis i den nye situation i Europa, eller er det en fordel, at en række lande, som har fundet sammen i et forpligtende samarbejde, i den nye situation søger at handle i enighed og løfte i flok? Jeg synes, man kan anbefale at bladrede lidt tilbage i historiebøgerne, hvis man skulle være i tvivl om svaret.

Det særlige for et lille land som Danmark ville være, at vi i denne alles kamp mod alle, som er alternativet til et forpligtende samarbejde, ville være nødt til at tilpasse os og indrette os efter de andre i langt højere grad end de store lande. Så kunne vi sidde dér med al vores formelle suverænitet i behold, men det ville ikke have meget reelt indhold.

Vort ja til Maastrichttraktaten skal hvile på oprigtighed, som det er blevet sagt. Selvfølgelig. Vi skal være ærlige, men vi skal altså også være modige. Vi skal tage os på at forklare de komplicerede økonomiske, miljømæssige og